

Tlumočnické služby – Směrnice pro komunitní tlumočení

ČSN
ISO 13611
76 1502

Interpreting – Guidelines for community interpreting

Interprétation – Lignes directrices pour l'interprétation en milieu social

Tato norma je českou verzí mezinárodní normy ISO 13611:2014. Překlad byl zajištěn Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the International Standard ISO 13611:2014. It was translated by the Czech Office for Standards, Metrology and Testing. It has the same status as the official version.

Národní předmluva

Souvisící právní předpisy

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Vypracování normy

Zpracovatel: CTN při České společnosti pro jakost, o. s., IČ 00417955, Ing. Veronika Soukupová, ve spolupráci s CTN PETRAŠOVÁ BRNO, Ivana Petrašová, dpt.

Pracovník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví: Ing. Kateřina Hanzlová

MEZINÁRODNÍ NORMA

Tlumočnické služby – Směrnice pro komunitní tlumočení ISO 13611 První vydání
2014-12-01

ICS 01.020

Předmluva	6
Úvod	7
1 Předmět normy	8
2 Termíny a definice	9
2.1 Pojmy vztahující se k tlumočnické činnosti	9
2.2 Pojmy vztahující se k tlumočeným komunikačním událostem	11
2.3 Pojmy vztahující se k lidem nebo organizacím zabývajícím se tlumočením	12
2.4 Pojmy vztahující se k jazyku, jazykovému obsahu a jazykové způsobilosti	13
2.5 Pojmy vztahující se k překladu, které jsou odlišné od pojmů pro tlumočení	14
3 Základní zásady komunitního tlumočení	14
3.1 Povaha komunitního tlumočení	14
3.2 Úkony komunitních tlumočnicků	15
3.3 Koncoví uživatelé služeb komunitního tlumočení	15
3.4 Poskytovatelé tlumočnických služeb (ISP)	15
3.5 Etický kodex a standardy správné praxe	16
4 Způsobilosti a kvalifikace komunitního tlumočnicka	16
4.1 Obecně	16
4.2 Způsobilosti	16
4.3 Studijní dovednosti	18
4.4 Interpersonální dovednosti	18
4.5 Důkaz o kvalifikaci	18
5 Doporučení pro klienty a koncové uživatele	19
6 Odpovědnosti poskytovatelů tlumočnických služeb	20
6.1 Role poskytovatelů tlumočnických služeb	20
6.2 Odpovědnosti poskytovatelů tlumočnických služeb vůči klientovi	20
6.3 Odpovědnosti poskytovatelů tlumočnických služeb vůči komunitním tlumočnickům	21
7 Role a odpovědnosti komunitních tlumočnicků	22
Strana	
7.1 Role komunitního tlumočnicka	22
7.2 Odpovědnosti komunitního tlumočnicka vůči poskytovateli tlumočnických služeb	23
Příloha A (informativní) Komunitní tlumočení: záležitosti, klasifikace a terminologické problémy	24
Příloha B (informativní) Abecední rejstřík terminologie v kapitole 2	26
Bibliografie	27

Foreword	6
Introduction	7
1 Scope	8
2 Terms and definitions	9
2.1 Concepts related to interpreting activities	9
2.2 Concepts related to interpreted communicative events	11
2.3 Concepts related to people or organizations involved in interpreting	12
2.4 Concepts related to language, language content, and language competences	13
2.5 Concepts related to translation as differentiated from interpreting	14
3 Basic principles of community interpreting	14
3.1 Nature of community interpreting	14
3.2 The work of community interpreters	15
3.3 End users of community interpreting services	15
3.4 Interpreting service providers (ISPs)	15
3.5 Code of Ethics and Standards of Practice	16
4 Community interpreter's competences and qualifications	16
4.1 General	16
4.2 Competences	16
4.3 Research skills	18
4.4 Interpersonal skills	18
4.5 Evidence of qualifications	18
5 Recommendations for clients and end users	19
6 Responsibilities of interpreting service providers (ISPs)	20
6.1 Role of ISPs	20
6.2 ISPs' responsibilities to the client	20
6.3 ISPs, responsibilities to community interpreters	21
7 Role and responsibilities of community interpreters	22
Strana	
7.1 Role of the community interpreter	22
7.2 Responsibilities of the community interpreter to the ISP	23
Annex A (informative) Community interpreting: Issues, classification, and terminological challenges	24
Annex B (informative) Alphabetical index of vocabulary in Clause 2	26
Bibliography	27

DOKUMENT CHRÁNĚNÝ COPYRIGHTEM

© ISO 2014

Veškerá práva vyhrazena. Není-li specifikováno jinak, nesmí být žádná část této publikace reprodukována nebo používána v jakékoliv formě nebo jakýmkoliv způsobem, elektronickým nebo mechanickým, včetně pořizování fotokopíí nebo zveřejnění na internetu nebo intranetu, bez předchozího písemného svolení. O písemné svolení lze požádat buď přímo ISO na níže uvedené adrese, nebo členskou organizací ISO v zemi žadatele.

ISO copyright office

Case postale 56 · CH-1211 Geneva 20

Tel. + 41 22 749 01 11

Fax + 41 22 749 09 47

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle vypracovávají technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Postupy použité při tvorbě tohoto dokumentu a postupy určené pro jeho další udržování jsou popsány ve směrnících ISO/IEC, část 1. Zejména se má věnovat pozornost rozdílným schvalovacím kritériím potřebným pro různé druhy dokumentů ISO. Tento dokument byl vypracován v souladu s redakčními pravidly uvedenými ve směrnících ISO/IEC, část 2 (viz www.iso.org/directives).

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv. Podrobnosti o jakýchkoliv patentových právech identifikovaných během přípravy tohoto dokumentu budou uvedeny v úvodu a/nebo v seznamu patentových prohlášení obdrženyých ISO (viz www.iso.org/patents).

Jakýkoliv obchodní název použitý v tomto dokumentu se uvádí jako informace pro usnadnění práce uživatelů a neznamená schválení.

Vysvětlení významu specifických termínů a výrazů ISO, které se vztahují k posuzování shody, jakož i informace o tom, jak ISO dodržuje principy WTO týkající se technických překážek obchodu (TBT), jsou uvedeny na tomto odkazu URL: Foreword – Supplementary information.

Za tento dokument je odpovědná ISO/TC 37 *Terminologie a jiné jazykové a obsahové zdroje*, subkomise SC 5 *Překlad, tlumočení a souvisící technologie*.

Úvod

Foreword

ISO (the International Organization for Standardization) is a worldwide federation of national standards bodies (ISO member bodies). The work of preparing International Standards is normally carried out through ISO technical committees. Each member body interested in a subject for which a technical committee has been established has the right to be represented on that committee. International organizations, governmental and non-governmental, in liaison with ISO, also take part in the work. ISO collaborates closely with the International Electrotechnical Commission (IEC) on all matters of electrotechnical standardization.

The procedures used to develop this document and those intended for its further maintenance are described in the ISO/IEC Directives, Part 1. In particular the different approval criteria needed for the different types of ISO documents should be noted. This document was drafted in accordance with the editorial rules of the ISO/IEC Directives, Part 2 (see www.iso.org/directives).

Attention is drawn to the possibility that some of the elements of this document may be the subject of patent rights. ISO shall not be held responsible for identifying any or all such patent rights. Details of any patent rights identified during the development of the document will be in the Introduction and/or on the ISO list of patent declarations received (see www.iso.org/patents).

Any trade name used in this document is information given for the convenience of users and does not constitute an endorsement.

For an explanation on the meaning of ISO specific terms and expressions related to conformity assessment, as well as information about ISO's adherence to the WTO principles in the Technical Barriers to Trade (TBT) see the following URL: Foreword – Supplementary information.

The committee responsible for this document is ISO/TC 37, *Terminology and other language and content resources*, Subcommittee SC 5, *Translation, interpreting and related technology*.

Introduction

Tato mezinárodní norma byla vypracována jako reakce na celosvětovou potřebu přizpůsobit se jazykové, kulturní a etnické rozmanitosti lidí, kteří komunikují prostřednictvím mluvených a znakových jazyků. V každé zemi světa existují skupiny lidí, kteří bez ohledu na to, zda žijí v zemi své státní příslušnosti, nebo v zemi svého narození, nehovoří jazykem většiny. Tyto jazykové menšiny získávají přístup ke službám prostřednictvím komunitních tlumočnicků, označovaných také jako tlumočníci ve veřejných službách (pro další bližší údaje viz příloha A). Komunitní tlumočení je pro příslušníky jazykových menšin, kteří chtějí uplatnit své právo na komunikaci a přístup ke službám, zásadní. Komunitní tlumočení staví mluvčího z jazykové menšiny, který usiluje o přístup ke službě v dané komunitě, na stejnou úroveň jako rodilého mluvčího v jazyce společenství. Rostoucí kulturní a etnická rozmanitost přidává specifické podněty k požadavku na poskytování služeb těm, kteří nesdílejí jazyk (jazyky) společenství. Jak ve městě, tak na venkově mluvčí užívající jazyk společenství i jazykové menšině komunikují efektivně, poskytují služby a získávají přístup ke službám prostřednictvím komunitních tlumočnicků.

Vzhledem k rozmanitosti našeho světa jsou setkání, při nichž účastníci nesdílejí společný jazyk, čím dál častější. Komunitní tlumočení je prostředkem, jímž mohou poskytovatelé služeb zajistit, aby byl stejný přístup ke kvalitě služeb nabízen všem jazykovým komunitám bez ohledu na jejich kulturu nebo jazyk.

Komunitní tlumočení se etablovalo jako profesionální druh tlumočení. Existují různé kodexy a standardy (normy) pro specifická prostředí (např. tlumočení při poskytování zdravotní péče), v současné době však pro komunitní tlumočnický, kteří jsou povoláváni k tlumočnickým úkonům v mnoha různých situacích v rámci komunity, neexistují žádná všeobecně schválená pravidla ani standardy (normy).

Je důležité zdůraznit, že tlumočení se liší od překladu, neboť se převážně věnuje mluvené nebo znakové komunikaci, a ne psané komunikaci. Ke komunitnímu tlumočení dochází v celé řadě odlišných prostředí a nemá se zaměřovat s jinými druhy tlumočení.

1 Předmět normy

Tato mezinárodní norma stanovuje kritéria a doporučení pro komunitní tlumočení v průběhu mluvené a znakové komunikace umožňující přístup ke službám těm lidem, kteří mají omezenou znalost jazyka, který se v těchto službách používá. Ke komunitnímu tlumočení dochází v celé řadě soukromých a veřejných prostředí; komunitní tlumočení podporuje rovný přístup ke komunitním a/nebo veřejným službám.

Tato mezinárodní norma se týká komunitního tlumočení jako profese, nikoliv jako neformální činnosti, jako je tlumočení mezi přáteli, členy rodiny, dětmi nebo jinými osobami, které nemají způsobilosti a kvalifikace specifikované v této mezinárodní normě nebo které nedodrží příslušný etický kodex.

This International Standard was developed in response to a worldwide need to accommodate linguistic, cultural, and ethnic diversity of people who interact via oral and signed communication. In every nation of the world, there are groups of people who do not speak the language of the majority, regardless of whether they live in their country of citizenship or birth. These linguistic minorities access services through community interpreters, also called public service interpreters (See Annex A for further details). Community interpreting is essential for members of linguistic minorities who wish to exercise their right to communicate and access services. Community interpreting puts the minority language speaker, who seeks access to a community service, on the same footing as a native speaker of the societal language. The growing cultural and ethnic diversity adds specific challenges to the requirement of delivering services to consumers who do not share the societal language(s). In both urban and rural areas, speakers of the societal language and linguistic minorities communicate effectively, deliver, and access services through community interpreters.

Given the diversity of our world, encounters in which participants do not share a language are becoming more and more common. Community interpreting is a means by which service providers can ensure that the same access to quality of services is offered to all linguistic communities, regardless of their culture or language.

Community interpreting has become established as a professional type of interpreting. There are various codes and standards for specific settings (e.g. healthcare interpreting), but there are currently no universally agreed rules or standards for community interpreters, who are called to work in many different types of community settings.

It is important to stress that interpreting differs from translation as it deals mainly with oral or signed communication rather than written communication. Community interpreting occurs in a wide variety of dissimilar settings and should not be confused with other types of interpreting.

1 Scope

This International Standard establishes criteria and recommendations for community interpreting during oral and signed communication that enables access to services for people who have limited proficiency in the language of such services. Community interpreting occurs in a wide variety of private and public settings and supports equal access to community and/or public services.

This International Standard addresses community interpreting as a profession, not as an informal practice such as interpreting performed by friends, family members, children, or other persons who do not have the competences and qualifications specified in this International Standard or who do not follow a relevant Code of Ethics.

Tato mezinárodní norma je návodem. Stanovuje a poskytuje základní zásady a postupy, které jsou nezbytné pro zajištění kvalitních služeb komunitního tlumočení pro všechny jazykové komunity, pro koncové uživatele, jakož i pro žadatele a poskytovatele služeb. Kromě toho poskytuje obecné směrnice, které jsou společné pro všechny formy komunitního tlumočení. Tato mezinárodní norma je použitelná v prostředích, kde mluvčí v jazyce nepoužívaném společenstvím potřebují komunikovat a získat přístup ke službám. Tato prostředí se liší a mohou k nim mimo jiné patřit:

- veřejné instituce (školy, univerzity, komunitní centra atd.);

humanitní a sociální služby (orgány pro uprchlíky, svépomocná centra atd.);

zdravotnická zařízení (nemocnice, zařízení sociálních služeb atd.);

- obchod a průmysl (realita, pojišťovnictví atd.);

nábožensky založené organizace (obřady, slavnosti atd.);

nouzové situace (přírodní pohromy, epidemie atd.).

Tlumočení, které umožňuje přístup ke službám, může zahrnovat služby poskytované v právních prostředích (policejní stanice, soudy, věznice atd.) a usnadňující rovný přístup ke spravedlnosti. V některých zemích se právní tlumočení, tj. široký obor zahrnující soudní tlumočení, nepovažuje za součást komunitního tlumočení. Tato mezinárodní norma nenahrazuje vnitrostátní normy ani právní předpisy, které řeší jakékoliv odvětví tlumočení včetně soudního nebo právního tlumočení (pro další bližší údaje viz příloha A).

Tato mezinárodní norma rovněž poskytuje návod pro poskytování služeb komunitního tlumočení. V důsledku toho se tato mezinárodní norma týká všech stran zúčastněných při usnadňování jakékoliv komunikační události umožňující přístup ke službám v dané komunitě, jako jsou příslušníci jazykových menšin, komunitní tlumočníci, poskytovatelé služeb komunitního tlumočení, veřejné instituce a jiné zainteresované strany, které poskytují služby pro různé jazykové komunity.

This International Standard is a guidance document. It establishes and provides the basic principles and practices necessary to ensure quality community interpreting services for all language communities, for end users, as well as for requesters, and service providers. Furthermore, it provides general guidelines that are common to all forms of community interpreting. This International Standard is applicable to settings wherever speakers of non-societal languages need to communicate to access services. The settings vary and can include, among others, the following:

public institutions (schools, universities, community centres, etc.);

human and social services (refugee boards, self-help centres, etc.);

healthcare institutions (hospitals, nursing homes, etc.);

business and industry (real estate, insurance, etc.);

faith-based organizations (rituals, ceremonies, etc.);

emergency situations (natural disasters, epidemics, etc.).

Interpreting that enables access to services may include services provided in legal settings (police stations, courts, prisons, etc.) that facilitate equal access to justice. In some countries, legal interpreting, a broad field that includes court interpreting, is not considered part of community interpreting. This International Standard does not supersede national standards or legislation which addresses any sector of interpreting, including court or legal interpreting (See Annex A for further details).

This International Standard also provides guidance for the provision of community interpreting services. As a result, this International Standard addresses and refers to all parties involved in facilitating any communicative event that enables access to community services, such as members of linguistic minorities, community interpreters, community-interpreting service providers, public institutions, and other stakeholders who provide services to diverse linguistic communities.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.